

4 בספטמבר 1995

עדכון חצי שנתי:

11 מוסדות בירושלים קשורים לרשות הפלסטינית

מספר זה כולל 3 מוסדות שהסכימו לנתק את הקשר עם הרשות הפלסטינית

בעדכון המתפרסם היום, חושף "מבט לשלום" כי 11 מוסדות ממלכתיים של הרשות הפלסטינית פעלו בירושלים בתקופה האחרונה. מספר זה מהווה עליה לעומת 7 המוסדות שהובאו בדו"ח המקיף של "מבט לשלום" בנושא זה לפני כשישה חודשים. כפי שדווח באופן נרחב בתקשורת, 3 מתוך 11 המוסדות הבטיחו לנתק את קשריהם עם הרשות הפלסטינית.

יש לציין כי על-פי סעיף 5 בנספח 2 להצהרת העקרונות, כמו גם סעיף 3(6) להסכם קהיר, על משרדי הרשות הפלסטינית להיות ממוקמים ברצועת עזה ובאיזור יריחו עד לכינונה של המועצה אשר תיבחר בהתאם להצהרת העקרונות. לפיכך, הימצאות מוסדות של הרשות הפלסטינית בירושלים מהווה הפרה של ההסכמים. הקריטריונים שהנחו את "מבט לשלום" בבואו לקבוע אילו מוסדות קשורים לרשות הפלסטינית, מופיעים בסוף העדכון. להלן רשימת מוסדות בירושלים הקשורים לרשות הפלסטינית, כאשר השלושה האחרונים הסכימו לנתק את קשריהם עם הרשות:

מוסדות של הרשות הפלסטינית הממשיכים לפעול בירושלים:

1. מיניסטריון הווקף וענייני הדת הפלסטיני
2. המרכז הפלסטיני לאנרגיה
3. משרד המופתי של ירושלים
4. המועצה הכלכלית הפלסטינית לפיתוח ולשיקום (פקדאר)
5. האוריינט האוס
6. המועצה המוניציפלית של מזרח-ירושלים
7. מוסד הפצוע הפלסטיני
8. המועצה הפלסטינית לשיכון
9. המרכז הפלסטיני לסטטיסטיקה
10. רשות השידור הפלסטינית
11. מועצת הבריאות הפלסטינית

הקשרים בין שמונת המוסדות הראשונים ברשימה לבין הרשות הפלסטינית יפורטו בהמשך. שלושת המוסדות האחרונים ברשימה נבדקו לאחרונה על-ידי "מבט לשלום" במסמך רקע שפורסם ב-28 באוגוסט 1995.

רשימה של מוסדות פלסטיניים בירושלים

8 מוסדות של הרשות הפלסטינית הממשיכים לפעול בירושלים:

1. מיניסטריון הווקף וענייני הדת הפלסטיני - מפקח על פעילויות של מוסדות איסלאמיים שונים ברחבי הגדה המערבית.

הזיקה של מיניסטריון הווקף וענייני הדת הפלסטיני לרשות הפלסטינית מתבטאת בעניינים הבאים:

- * המיניסטריון הוקם בתוקף החלטת קבינט הרשות הפלסטינית בספטמבר 1994.
- * בראש המיניסטריון עומד שר מטעם הרשות הפלסטינית, חסן טהבוב.
- * מימון המיניסטריון מתקבל מן הרשות הפלסטינית.
- * חלק מן החומר המודפס של המיניסטריון מזהה אותו כמוסד של הרשות הפלסטינית.

מיניסטריון הווקף וענייני הדת הפלסטיני פועל ממשרדי המועצה האיסלאמית העליונה, סמוך לשער השלשלת (באב א-סלסלה), בכניסה להר-הבית, בעיר העתיקה של ירושלים.

2. המרכז הפלסטיני לאנרגיה - מסייע בקבלת החלטות בנוגע למדיניות הפלסטינית בתחומי הממשל, הפיתוח, האנרגיה והסביבה.

הזיקה של המרכז הפלסטיני לאנרגיה לרשות הפלסטינית מתבטאת בעניינים הבאים:

- * המרכז הוקם בתוקף צו נשיאותי שפורסם על-ידי יאסר ערפאת ב-20 בדצמבר 1993.
- * אחד מחברי מועצת המנהלים של המרכז, נביל שעת', הוא שר מטעם הרשות הפלסטינית.
- * חלק ממימון המרכז מגיע מן הרשות הפלסטינית.

המשרד הראשי של המרכז הפלסטיני לאנרגיה ממוקם בשכונת דאחיית אל-בריד בירושלים.

3. משרד המופתי של ירושלים - הסמכות האיסלאמית העליונה בירושלים ובגדה המערבית.

הזיקה של משרד המופתי של ירושלים לרשות הפלסטינית מתבטאת בעניינים הבאים:

- * המשרד הוקם על-ידי יו"ר הרשות הפלסטינית, יאסר ערפאת, בתוקף צו נשיאותי שנחתם ב-16 באוקטובר 1994.
- * מימון המשרד מגיע מן הרשות הפלסטינית.
- * המופתי עצמו מחשיב את המשרד כחלק מן הרשות הפלסטינית.

משרד המופתי העליון נמצא סמוך לשער 'באב אלמג'לס', בכניסה להר-הבית, בעיר העתיקה של ירושלים.

4. המועצה הכלכלית הפלסטינית לפיתוח ולשיקום (פקדאר) - גוף מרכזי שהוקם במטרה לארגן את הכלכלה הפלסטינית ולפתח אותה.

הזיקה של פקדאר לרשות הפלסטינית מתבטאת בעניינים הבאים:

- * תקנון היסוד של פקדאר, בו נכתב כי הוא כפוף לרשות הפלסטינית, נחתם על-ידי יו"ר הרשות הפלסטינית, יאסר ערפאת, ב-14 במאי 1994.
- * ראש צוות הניהול המבצעי של פקדאר, אבו-עלאאי, משמש גם כשר הכלכלה של הרשות הפלסטינית.

פקדאר ממוקם בחלק של שכונת דאחיית אל-בריד הנמצא מחוץ לתחומה המוניציפלי של ירושלים, אך במרחק מטרים ספורים מן הגבול המוניציפלי. יחד עם זאת, בתקנון היסוד של פקדאר נכתב כי משרדו הראשי נמצא בירושלים, ודברי דואר לפקדאר נשלחים לת"ד בירושלים.

5. האוריינט האוס - בניין רב-תכליתי אשר בין כתליו פועלים כמה מוסדות שונים.

ניתוח זיקתו של האוריינט האוס לרשות הפלסטינית אינו דבר פשוט. פיצל אלחוסייני, העומד בראש האוריינט האוס, משתתף בישיבות של קבינט הרשות ובצוותי מו"מ מטעמה, אך מצד שני הוא מקפיד שלא לכהן בתפקיד רשמי ברשות הפלסטינית. גם מימון האוריינט האוס, במישור הכללי, אינו מתקבל מן הרשות הפלסטינית. מכל מקום, התקשורת הערבית מכנה אותו "השר לענייני ירושלים ברשות הפלסטינית". בנוסף לכך:

* האוריינט האוס מספק שירותים למספר מוסדות, הכפופים לרשות הפלסטינית.
* נערכים באוריינט האוס קבלות פנים דיפלומטיות, טקסים ופגישות, אשר בחלקם לוקחים חלק חברים ברשות הפלסטינית.

האוריינט האוס ממוקם ברחוב אבו-עוביידה, שכונת המושבה האמריקנית, ירושלים, לא הרחק ממלון 'אמריקן קולוני'.

6. המועצה המוניציפלית של מזרח-ירושלים - מאויישת על-ידי 5 חברים המתגוררים בירושלים ו-2 הנמצאים בירדן. זוהי למעשה הקמה מחדש של המועצה המוניציפלית של מזרח-ירושלים שפעלה לפני 1967, כאשר היתה כפופה לירדן.

המועצה המוניציפלית של מזרח-ירושלים:

- * הוקמה בתוקף צו של יו"ר הרשות הפלסטינית, יאסר ערפאת, שהוצא בתחילת יוני 1995. פעולה זו אושרה על-ידי קבינט הרשות הפלסטינית בישיבתו ב-11 ביוני 1995.
- * מימון ההקמה של המועצה ניתן על-ידי הרשות הפלסטינית.
- * ד"ר אמין מגיאג', העומד בראש המועצה, מסר לתחקירני "מבט לשלום" כי המועצה המוניציפלית כפופה ישירות לרשות הפלסטינית.
- * על-פי דיווחים בתקשורת הישראלית, המועצה המוניציפלית של מזרח-ירושלים מספקת בפועל כמה שירותים מוניציפליים לתושבי מזרח-ירושלים. אין בידי "מבט לשלום" אישור לכך.
- ישיבה של המועצה המוניציפלית של מזרח-ירושלים נערכה לאחרונה בבניין לשכת המסחר הערבית בירושלים, ברחוב נור א-דין.

7. מוסד הפצוע הפלסטיני - מסייע לפצועים פלסטינים, בעיקר פצועי האינתיפדה.

הזיקה של מוסד הפצוע הפלסטיני לרשות הפלסטינית מתבטאת בעניינים הבאים:

- * המוסד הוקם בתוקף צו של יו"ר הרשות הפלסטינית, יאסר ערפאת, אשר גם ממנה את חברי המועצה האדמיניסטרטיבית של המוסד.
- * חלק ממדיניות הנהלת המוסד הותווה על-ידי הרשות הפלסטינית.

* אחד ממקורות המימון של המוסד הוא הרשות הפלסטינית.
* ראש מוסד הפצוע אישר ל"מבט לשלום" כי המוסד הוא חלק מהרשות הפלסטינית.

מוסד הפצוע הפלסטיני ממוקם בבניו א-נוזהא, ברחוב אבו-עוביידה, ירושלים.

8. המועצה הפלסטינית לשיכון - מקדמת את הבינוי הציבורי הפלסטיני ומבצעת פרויקטים של בינוי ברחבי הגדה המערבית ורצועת עזה.

הזיקה של המועצה הפלסטינית לשיכון לרשות הפלסטינית מתבטאת בעניינים הבאים:

* כמה מתברי הרשות הפלסטינית מכהנים בתפקידי מפתח במסגרת המועצה הפלסטינית לשיכון.

* המועצה החלה לאחרונה להציע משכנתאות בסכום הנע בין \$10,000 ו-\$30,000 לערבים תושבי ירושלים. תקציב המשכנתאות הכולל של המועצה עומד על 2.5 מיליון דולר, אשר לפי המועצה, ממומן על-ידי הרשות הפלסטינית.

משרד המועצה הפלסטינית לשיכון בירושלים נמצא ברחוב עלי אבן אבו טאלב 9.

מהו מוסד של הרשות הפלסטינית?

בבואו לקבוע אם משרד כלשהו הוא חלק מהרשות הפלסטינית, עושה "מבט לשלום" שימוש במספר פרמטרים, אשר פורטו בדו"ח בנושא זה שפורסם במרץ 1995. פרמטרים אלה הינם: תפקידי המוסד ופעילותו; האם פונקציונרים של המוסד מכהנים גם במשרה רשמית ברשות הפלסטינית; האם המוסד כפוף לרשות הפלסטינית או מהווה אחת ממחלקותיה; הם המוסד הוקם בתוקף הוראה של הנהגת הרשות הפלסטינית, או נחשב על-ידי הרשות הפלסטינית כמשרד רשמי שלה; מקורות המימון של המוסד; סממנים חיצוניים המופיעים במשרדי המוסדות ועל חומר מודפס שלהם, אשר מזהים אותם כחלק מהרשות הפלסטינית. ראוי לציין כי הקריטריונים הללו נועדו רק לתת כלים לבחינת טיב הקשר בין המוסדות הפלסטיניים והרשות הפלסטינית. "מבט לשלום" הכריע לגבי כל מוסד בהתאם לתמונה הכוללת שהתקבלה מבדיקת הקריטריונים הללו ופרמטרים אחרים.

בעניין זה, מן הראוי להזכיר את האגרת הסודית ששלח שר החוץ, שמעון פרס, אל שר החוץ

הנורבגי המנוח, יוהן יורגן הולסט, ב-11 באוקטובר 1993, בו הבטיח כי ממשלת ישראל תעודד את המשך קיומם של מוסדות פלסטיניים שפעלו בירושלים המזרחית ערב חתימת הצהרת העקרונות, "לרבות הכלכליים, החברתיים, החינוכיים והתרבותיים". בראיית "מבט לשלום", המבוססת על חוות-הדעת של יועצו המשפטי, קיומו בירושלים של מוסד פלסטיני, אשר פעל בה בעבר ועם הזמן הפך להיות חלק מהרשות הפלסטינית, עומד בסתירה לאיסור על פעילות מוסדות פלסטיניים בירושלים, חרף המכתב הנזכר לעיל. זאת מן הטעמים הבאים: 1. מכתבו של השר פרס לשר החוץ הנורבגי, כפי שהסביר זאת ל"מבט לשלום" השר פרס עצמו, עוסק במוסדות מוניציפליים המשרתים את האינטרסים של תושבי מזרח-ירושלים, ולא במוסדות פוליטיים או ממלכתיים, ומטרת המכתב מבחינת השר פרס לא היתה כי הוא ישמש כהסכמה ישראלית להימצאותם של משרדי הרשות הפלסטינית בירושלים; 2. לסעיפים הרלבנטיים בהסכם אוסלו ובהסכם קהיר בנושא האיסור למקם משרדים של הרשות הפלסטינית מחוץ לעזה ויריחו, המהווים חלק אינטגרלי מן ההתחייבויות הפומביות וההדדיות שלקחו על עצמם ישראל ואש"ף, יש קדימות על פני מכתבו של השר פרס, אשר מהווה התחייבות תד-צדדית שניתנה בחשאי לגורם שלישי מחוץ למסגרת העבודה של הסכמי ישראל-אש"ף.

* לקבלת מידע נוסף נא ליצור קשר עם "מבט לשלום", טל' 02-617726.